

UPMALU MEŽA APSAIMNIEKOŠANAS PERSPEKTĪVAS NO EKOSISTĒMU PAKALPOJUMA VIEDOKĻA

Raitis Rieksts-Riekstiņš

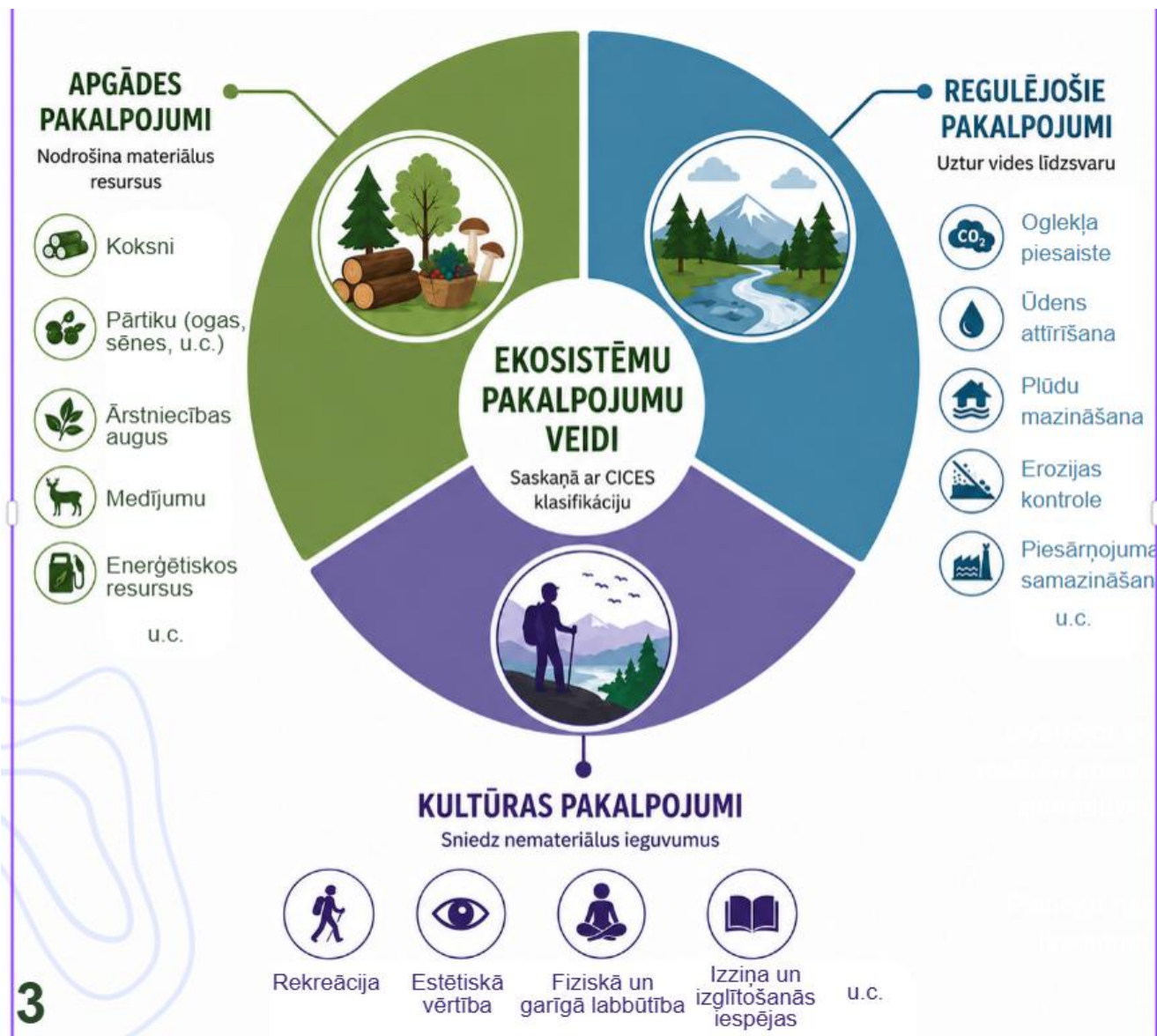
Interreg

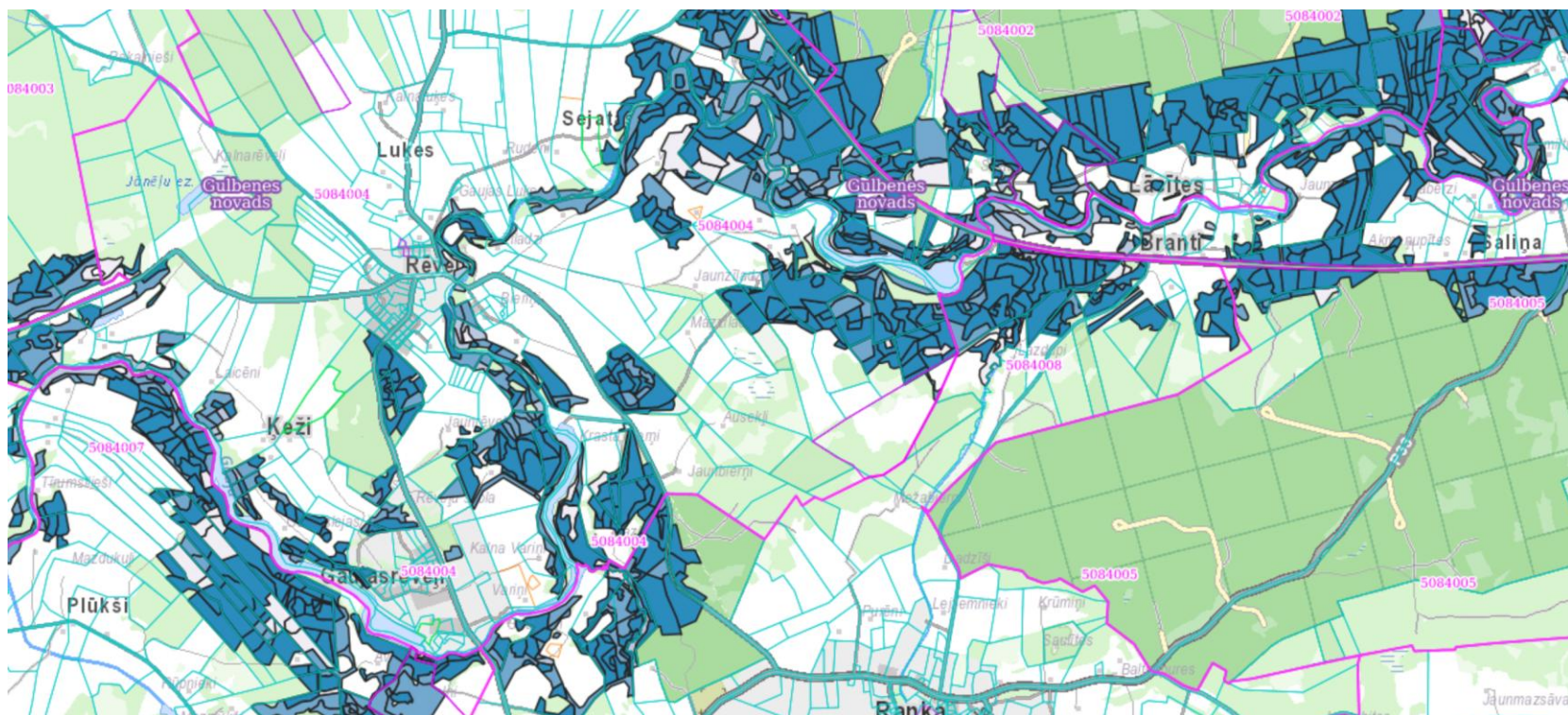
Co-funded by
the European Union

Estonia – Latvia

Projekta apraksts

Projekta apraksts

Demo objekti

- Latvija
 - LVM
 - Privātā teritorija
- Igaunija

Semināru prezentācijas

Interreg

Co-funded by
the European Union

Estonia – Latvia

UPMALU MEŽI, TO FUNKCIJA UN APSAIMNIEKOŠANA

Zane Lībiete, LVMI "Silava"

zane.libiete@silava.lv

Interreg

Estonia – Latvia

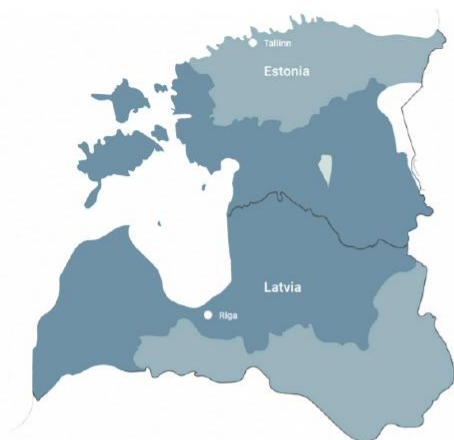
EKOSISTĒMAS, TO FUNKCIJAS UN PAKALPOJUMI

Zane Lībiete, LVMI "Silava"

zane.libiete@silava.lv

Mācību materiāls

UPMALU MEŽI

Upmalu meži ir pārejas zonas starp sauszemes un ūdens ekosistēmām, kur satiekas un mijiedarbojas hidroloģiskie, ģeomorfoloģiskie un bioloģiskie procesi.

Upmalu mežu teritorijas raksturo augsts mitruma līmenis, dinamiska vide un izteikta telpiska un laika mainība.

GALVENĀS RAKSTURIEZĪMES

PĀREJAS ZONA (EKOTONS)

Upmalu meži veido robežu starp sauszemes un ūdens vidi, tādēļ tajos sastopamas gan sauszemes, gan ūdens ekosistēmām raksturīgas sugas.

AUGSTA DINAMIKA

Plūdi, ūdens līmeņa svārstības un nogulumu pārvietošanās regulāri pārveido piekrastes teritorijas, ietekmejojot veģetācijas struktūru un sugu sastāvu.

BIOLOĢISKĀ DAUDZVEIDĪBA

Daudzveidīgie vides apstākļi (mitrums, gaisma, augsne) rada nišas daudzām sugām, padarot upmalu mežus par biodaudzveidības "karstajiem punktiem".

SPĒCĪGA IETEKME UZ ŪDENS EKOSISTĒMĀM

Upmalu piekrastes veģetācijai ir tieša ietekme uz ūdens kvalitāti, temperatūru un vielu apriti upēs.

FUNKCIONĀLĀ NOZĪME AINAVĀ

Upmalu meži nav izolētas sistēmas - tie darbojas kā filtri, buferi un savienotāji:

FILTRS

Aiztur barības vielas, sedimentus un piesārņojumu, pirms tie nonāk ūdenī

BUFERZONA

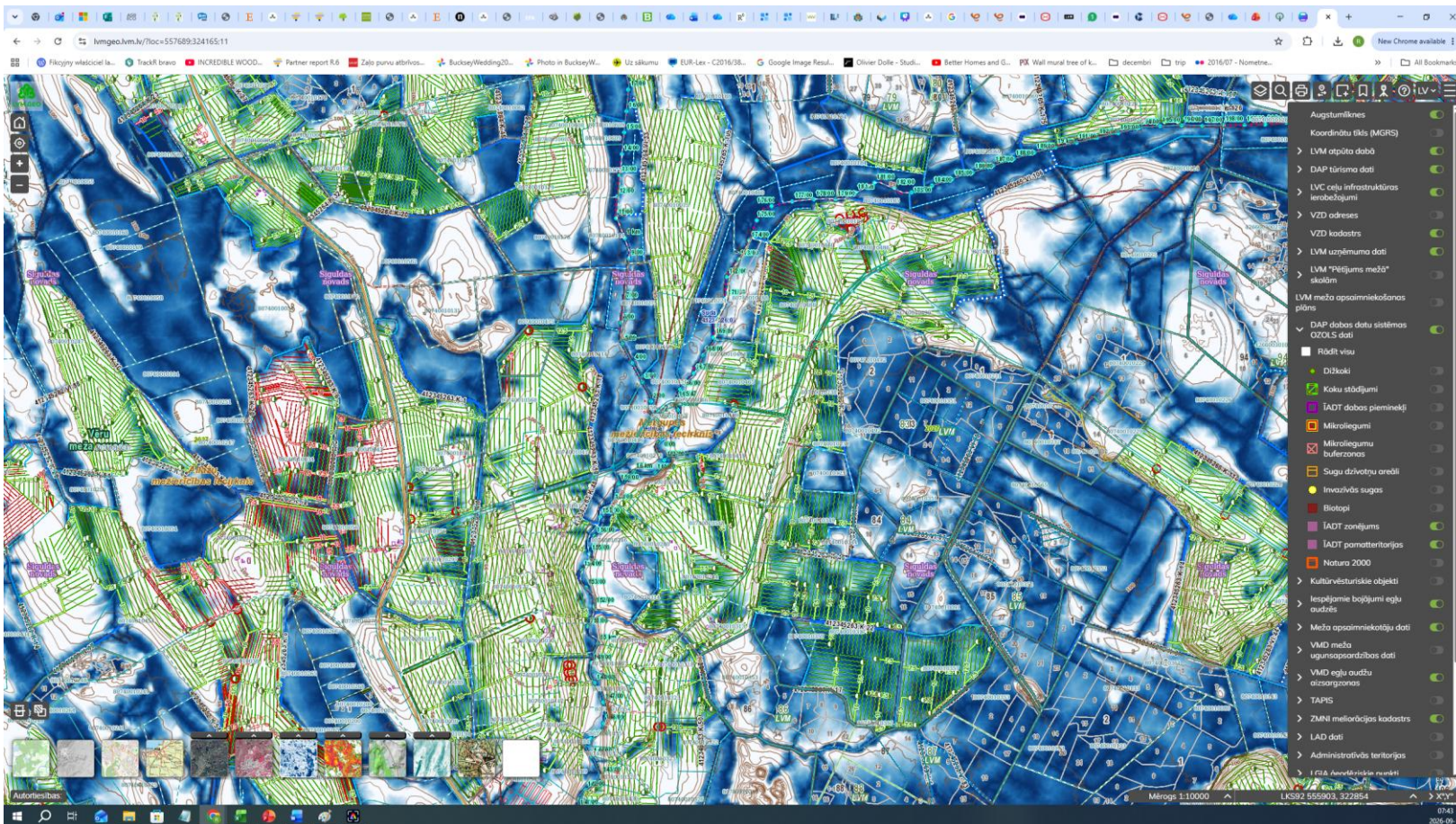
Mazina plūdu, erozijas un temperatūras svārstību ietekmi

EKOLOĢISKAIS KORIDORS

Nodrošina sugu izplatību un pārvietošanos ainavā

Kas ir upmalu meži?

Kas notiek ar kokiem upmalās?

Pededzes upi atbrīvo no koku un zaru sanesumiem

🔊 Atskaņot tekstu A Viegli lasīt

Publicēts: 16.07.2026.

Dabas liegums Lubāna mītrājs. Koku sanesumu izvākšana no Pededzes. Foto Līga Jansone.

Dabas aizsardzības pārvalde projektā "Ieguldījums *Natura 2000* Latvijā I" trīs Pededzes upes posmus atbrīvo no koku, zaru un sadzīves atkritumu sanesumiem dabas liegumā "Lubāna mītrājs" Balvu novada Rugāju pagastā un Gulbenes novada Stradu pagastā. Darbi veicina upes dabiskā tecējuma atjaunošanos un rada labvēlīgākus apstākļus straujteču biotopam raksturīgām augu un dzīvnieku sugu dzīvotnēm.

Sanesumu izvākšanā izmanto upes videi piemērotas darba metodes, apvienojot roku darbu un specializētu tehniku. Likvidē tos sanesumus, kas būtiski kavē ūdens plūsmu, savukārt atsevišķi koki upes gultnē tiek saglabāti, jo tie nodrošina dzīves vidi ūdens organismiem. Atjaunojot upes dabisko ūdens plūsmu, tiek novērsta nogulumu uzkrāšanās, mazināta upes krastu erozija un radīti labvēlīgāki apstākļi ES nozīmes aizsargājamajam straujteču saldūdens biotopam un tam raksturīgajām sugām.

Pededze ir Aiviekstes labā krasta pieteka un sastāda apmēram 10% no Pededzes upes kopējās garuma. Tā ir garuma Latvijā ir 421 km, no kuriem

Kas notiek ar kokiem upmalās?

Projekts Nr. 2.2.3.3./3/25/I/001 "Ieguldījums Natura 2000 Latvijā I" tiek īstenots ES kohēzijas politikas programmas 2021.–2027. gadam 2.2.3. specifiskā atbalsta mērķa "Uzlabot dabas aizsardzību un bioloģisko daudzveidību, "zaļo" infrastruktūru, it īpaši pilsētvidē, un samazināt piesārņojumu" ietvaros. Projekta kopējais finansējums ir 9 776 337,68 eiro, tai skaitā 85 % Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansējums jeb 8 309 887,03 eiro un 15 % valsts budžeta līdzfinansējums jeb 1 466 450,65 eiro.

Ko mums regulē likumdošana?

- Ko mēs varam mainīt?
- Ko uzlabot?
- Uz ko paskatīties citādāk?

Paldies, par uzmanību!